

Organ	Hälso- och sjukvårdsnämnd
Plats	Sammanträdesrum Silvergruvan, Regionhuset, Västerås
Tidpunkt	Måndagen den 25 september 2023
Ledamöter	Lina Eriksson (L), Ordförande Stephanie Bruksgård (M), 1:e vice ordförande Anna Nygren (M) Malin Gabrielsson (KD) Ingvar Jonsson (SD), deltar på distans Gisela Carstinge (SD), deltar på distans Ulrika Spårebo (S), 2:e vice ordförande Kenneth Östberg (S) Malin Carnbring (S), ersätter Pelle Strengbom (S) Fehmi Paulus (S) Heidi-Maria Wallinder (V)
Ersättare	Mikael Andersson Elfgren (M) Elisabeth Wäneskog (KD) Andreas Akterhag (L) Peter Lilja (SD) Ann-Christine Björkman (S) Barbro Larsson (C)
Övriga	Lars Almroth, hälso- och sjukvårdsdirektör Annette Daneryd, utvecklingschef Jonas Ekström, områdeschef Nära vård Jonas Cederberg, områdeschef Medicinsk diagnostik, tf områdeschef Akutsjukvård Christina Ersson, mötessekreterare Maria Cifuentes Vargas, personalföreträdare Tina Javidi, personalföreträdare, deltar på distans t o m del av § 101 Roger Ärleskog, ekonomichef, deltar på distans Markus Körberg, hr-chef Johan Erikols (M), politisk sekreterare, deltar på distans Magnus Stålberg (M), politisk sekreterare, deltar på distans Johan Graff Andersson (L), politisk sekreterare, deltar på distans Cecilia Strand Ronsten (V), politisk sekreterare, deltar på distans Johan Knutsson, verksamhetschef Öron-Näsa-Halskliniken, § 101 Håkan Scheer, verksamhetschef Operationskliniken § 101 Maria Martinsson, verksamhetschef Vårdval primärvård, § 101

§ 95 Fastställande av föredragningslista

Beslut

1. Den preliminära föredragningslistan fastställs med undantag av punkt 20 som utgår, samt med tillägg av nämndinitiativ från Heidi-Maria Wallinder (V). Nämndinitiativet redovisas i § 116 i protokollet.

§ 96 Föregående protokoll

Anmäls att hälso- och sjukvårdsnämndens protokoll från sammanträdet 2023-08-23 justerats i föreskriven ordning.

§ 97 Justering

Beslut

1. Kenneth Östberg (S) utses att jämte ordföranden justera dagens protokoll.

§ 98 Nästa sammanträde

Beslut

1. Nästa sammanträde ska äga rum onsdagen den 11 oktober 2023 kl 09.00.

§ 99 Delegationsbeslut och anmälningsärenden

Bilaga 1

- a) Protokoll över beslut enligt delegation
- b) Protokoll från sammanträde med samverkansnämnden Sjukvårdsregion Mellansverige 2023-06-01--02 (HSF230157)

Beslut

1. Delegationsbeslut och anmälningsärenden läggs till handlingarna.

§ 100 Samverkan med fackliga organisationer

Ärendena i föredragningslistan har behandlats enligt samverkansavtal. Inga synpunkter har framförts.

§ 101 Muntlig information

- Lars Almroth informerar om Delårsrapport 2 för Hälso- och sjukvårdsförvaltningen. Sjuktagen var höga i början av året men har sjunkit. Inflödet har ökat och produktionen har höjts för att möta detta. Kostnadsutvecklingen är fortfarande hög. Prognos för helåret är -1 040 miljoner kronor. Aktuellt arbete handlar bland annat om effektivare arbetssätt, åtgärder för förbättrad tillgänglighet och ekonomi samt oberoende av hyrpersonal. Kompetensförsörjning är en av de stora utmaningarna. Antalet årsarbetare har ökat under året, delvis på grund av lägre sjukfrånvaro. Inhyrd personal har ökat under året. Lars Almroth visar en analys av faktorer som påverkar ekonomi, kostnadsutveckling och prognos. Han tar också upp olika pågående aktiviteter för förbättrad ekonomi och gör en sammanfattande framtidsbedömning.
Nämnden diskuterar bland annat ökat behov av sjukvård till följd av åldrande befolkning, behov av inhyrda läkare, suicidrapport, trend och prognos för hyrpersonal, åtgärder för att bryta kostnadsutvecklingstakten, jämförelseår före och under pandemin, inhyrd personal i ett nationellt perspektiv, beröm till närvårdsteamerna, lämpligt antal årsarbetare, hur vården når dem som bäst behöver den, tillgänglighet som en arbetsmiljöfaktor, vikten av Nära vård och en väl fungerande primärvård, plan för utfasning av hyrpersonal samt kompetenshöjning som ett medel att undvika hyrpersonal.

- Information om pågående uppdrag:
- Jonas Ekström informerar om En väg in för barn och ungdomar med psykisk ohälsa. Antalet unika patienter har ökat med 54 % sedan 2018. Syftet med En väg in är att ge rätt hjälp snabbare genom dels en ingång till vården, dels effektiva vårdprocesser. Han beskriver hur olika grupper kan hitta rätt hjälp via exempelvis 1177 och elevhälsan och hur flödet är tänkt att fungera samt tar upp aktuella aktiviteter. Verksamheten planeras börja under 2024. Han tar också upp ökningen av autism.
Nämnden diskuterar bland annat diagnoskriterier för autism, samarbete med skolan, samarbete mellan Habiliteringen och Barn- och ungdomspsykiatri, barn som inte går till skolan (så kallade hemmasittare) samt regionens roll i förhållande till exempelvis skolans roll.
- Johan Knutsson informerar om åtgärder för ökad tillgänglighet för utprovning av hörapparat. Han inleder med en kort information om Hörselenheten samt dess utmaningar och utvecklingsområden. Nya arbetssätt har lett till effektiviseringar och minskade väntetider.
Nämnden diskuterar bland annat olika typer av hörapparat till olika användare, hur remissförfarande går till, vikten av att Hörselenheten samlar olika besök till samma tillfälle för patienten samt samarbete med skolor, hur audionomutbildningen fungerar samt berömmar enheten för deras goda arbete.
- Johan Knutsson informerar om Öron-näs-hals-kliniken. Kliniken har god läkar-kompetens med bland annat kirurg och allergimottagning. Han tar upp utmaningar som ökande remissinflöde och bristande narkosmöjligheter samt utvecklingsområden som teambaserat arbetssätt, effektivare rutiner och samarbete med andra regioner. Han diskuterar också framtida utveckling och behov som samarbete med privata utförare, utbudsbegränsning och stödfunktioner inom regionen.
Nämnden diskuterar bland annat regionvårdskostnader, så kallad gaffelmottagning, regionvårdsintäkter, prioriteringar och stödfunktioner inom regionen.
- Håkan Scheer ger en återrapport samt verksamhetsinformation från Operationskliniken. Inkommande remisser ökar. Han visar grafer över tillgänglighet till operationer inom olika kliniker. Kliniken har haft utmaningar gällande personalförsörjning de senaste åren kopplat till bland annat inhyrda operationslag. För närvarande finns stora utmaningar gällande rekrytering av specialistsjuksköterskor. Han går igenom åtgärder för att förbättra tillgången till operation som omfördelning av ingrepp till Köping, införande av dagtidstjänster och omfördelning av operationsresurser. Han berättar också om ett projekt för att förbättra arbetsmiljö och tillgänglighet.
Nämnden diskuterar bland annat behovet av hyrpersonal och möjligheten att behålla den egna personalen, omfördelning mellan akuta och planerade operationer, möjligheten att konkurrera med lön, utnyttjande av operationssalar samt schemaläggning.
- Annette Daneryd informerar om slutrapporten från årets utvärdering av verksamheten under sommaren. Beläggningen var hög och belastningen stor, men trots det gick det över förväntan. Hon lyfter bland annat upp att de veckovisa avstämningarna med kommunerna varit positiva. Hon visar grafer över antal läkarbesök på akutmottagningarna, antal patienter som är klara inom fyra timmar, beläggning, medelvårdtid och andel återinläggningar inom 30 dagar.

Hon tar också upp andelen överbeläggningar och utlokaliserade patienter, som i båda fallen är lägre än riksgenomsnittet.

Medicinsk diagnostik och teknik har fungerat enligt plan. Förlossningen har tagit emot fler än vad som behövt skickas till andra regioner liksom Barn- och ungdomsmedicin.

Hon redovisar resultat från årets sommarenkät och visar diagram om bland annat verksamheten i stort, bemanning, fördelning av semesterveckor och återhämtning för personalen. Överlag bedöms sommaren ha varit bra. Hon tar också upp reaktioner från de fackliga organisationerna, och de har också tyckt att sommaren varit bättre än förväntat.

Hon går över till primärvården där tillgängligheten varit högre än tidigare.

Verksamhetscheferna har i sin enkät överlag svarat att det fungerat bra.

Hon går över till hr-frågor. Sjukfrånvaron har överlag minskat jämfört med tidigare år. Hon tar också upp antal sommaravtal som har beviljats.

Kostnaderna var totalt 26 % högre än sommaren 2022. Den stora kostnaden rör främst inhyrd personal.

Nämnden diskuterar bland annat återinlagda respektive kvarliggande färdigbehandlade patienter samt sommaren för psykiatri och jourmottagningen.

- Maria Martinsson informerar om Råby Närvården, Asylhälsans uppdrag och Närvårdens Hälsomottagning. Beslut fattas vid dagens sammanträde. Bakgrunden är ett uppdrag om översyn av Asylhälsans uppdrag från 2020. Ett arbete har gjorts med syfte bland annat att bibehålla expertkunskap om migrationshälsa samtidigt som tjänsteutbudet bibehålls på varje vårdcentral. Maria Martinsson går igenom förslag till beslut i de berörda ärendena. Nämnden diskuterar bland annat beslutsnivåer, tjänsteerbjudande och kompetenskrav på Närvårdens hälsomottagning, mobil verksamhet inom Asylhälsan, ersättning till vårdcentralerna, effekter för barn, kapacitet samt uppföljning av besluten.
- Lars Almroth informerar om utökning av Hälso- och sjukvårdsförvaltningens åtgärder för förbättrad ekonomi. Han diskuterar olika principer och tankar kring hur en framgångsrik organisation arbetar och framhåller att besparingar är en del av flera. Han går därefter igenom de besparingar som behandlas i dagens ärende om åtgärder för förbättrad ekonomi.

Beslut

1. Informationen noteras.

§ 102 Delårsrapport 2 för Hälso- och sjukvårdsförvaltningen

HSF230126

Delårsrapport 2 till och med sista augusti 2023 redovisas.

Hälso- och sjukvårdsförvaltningen redovisar ett resultat per sista augusti på – 642,2 miljoner kronor, 718,5 miljoner kronor sämre än budget. Förvaltningen prognostiserar ett helårsresultat på – 1 040 miljoner kronor i ett intervall +40/-40 miljoner kronor. Det prognostiserade underskottet är kopplat till den i ingående obalansen i förvaltningsplanen på -800 miljoner kronor och i övrigt ökade kostnader för externt inhyrd personal, ökade kostnader för egna medarbetare samt tillgänglighetssatsningar i form av köpt vård.

I ärendet yrkar

Ulrika Spårebo (S) yrkar på följande tillägg i punkt 1: "Ytterligare åtgärder presenteras på hälso- och sjukvårdsnämnden i november."

Beslutsgång

Efter ajournering konstaterar ordföranden först att nämnden beslutar enligt beredningens förslag.

Därefter ställer ordförande Ulrika Spårebos tilläggsyrkande mot avslag och finner att tilläggsyrkandet avslås.

Beslut

1. Nämnden noterar avvikelserna från budget för perioden och den försämrade helårsprognosen från april. Nämnden ger förvaltningsdirektören i uppdrag att genomföra föreslagna åtgärder under resterande del av året samt ta fram underlag för ytterligare åtgärder till kommande förvaltningsplan för politisk bedömning.
2. Förvaltningsdirektören får i uppdrag att informera regionstyrelsen om delårsrapporten.

Reservation

Ulrika Spårebo, Kenneth Östberg, Malin Carnbring och Fehmi Paulus, alla (S), samt Heidi-Maria Wallinder (V) reserverar sig till förmån för Ulrika Spårebos yrkande.

§ 103 Internkontroll - uppföljning

HSF230126

Uppföljning av internkontroll 2023 redovisas i Delårsrapport 2 2023 för Hälso- och sjukvårdsförvaltningen.

Beslut

1. Informationen noteras.

§ 104 Lägesrapport ekonomi

Vid nämndens sammanträde 2023-05-24 § 62 beslutade nämnden att återsrapport om det ekonomiska läget ska ske till nämnden kontinuerligt. En lägesrapport redovisas i samband med ärendet Delårsrapport 2 för Hälso- och sjukvårdsförvaltningen.

Beslut

1. Informationen noteras.

§ 105 Information om pågående uppdrag

- En väg in för barn och ungdomar med psykisk ohälsa
- Åtgärder för ökad tillgänglighet för hörapparatusutprovning
- Verksamhetsinformation från Öron näsa hals-kliniken

Informationen dokumenteras i § 101 Muntlig information.

Beslut

1. Informationen noteras.

§ 106 Slutrapport utvärdering sommaren

Informationen dokumenteras i § 101 Muntlig information.

Beslut

1. Informationen noteras.

§ 107 Återrapport samt verksamhetsinformation från Operationskliniken

Vid nämndens sammanträde 2023-03-22 § 31 beslutade nämnden att förvaltningen skulle återrapportera till nämnden om situationen inom Operationskliniken utifrån den information som gavs på mötet om bland annat tillgänglighet, personalsituation med mera.

I samband med återrapporten ges också verksamhetsinformation. Informationen dokumenteras i § 101 Muntlig information.

Beslut

1. Informationen noteras.

§ 108 Råby Närvården blir obligatorisk filial till vårdcentralen Bäckby Närvården

HSF230256

Detaljerad beskrivning av ärendet

Råby Närvården och Asylhälsa har de senaste åren varit en verksamhet vars primära målgrupp är asylsökande, tillståndslösa och gömda patienter. Dessa patienter har i första hand hänvisats till Råby Närvården /Asylhälsan vid behov av primärvårdsinsatser oavsett var i länet de uppehållit sig. Samtidigt har Närvården Råby varit en vårdcentral i enlighet med valfrihetssystemet Vårdval vårdcentral, där invånare kunnat lista sig.

Det har över tid inte visat sig möjligt för Råby Närvården att erhålla tillräckligt många listade för att kunna bedriva verksamhet i enlighet med förfrågningsunderlaget för Vårdval vårdcentral. I augusti 2023 var 1460 invånare listade på Råby Närvården och Asylhälsa. Vårdval primärvård konstaterar vid sin uppföljning att kraven inte uppfylls för att verksamheten fortsatt ska kunna kallas en vårdcentral där invånare kan lista sig.

Att även framöver kunna erbjuda hälso- och sjukvård till boende i Råby som är ett område med socioekonomiska utmaningar bedöms som viktigt. Genom att närliggande Bäckby Närvården istället får ett uppdrag att driva filial i Råby får de boende både möjlighet att lista sig på en fullvärdig vårdcentral och ha kvar den fysiska närheten för vissa delar av utbudet.

Verksamhetsmässiga/ekonomiska/juridiska konsekvenser och finansiering

Närvårdens kostnader minskar genom det mindre omfattande uppdrag som en filial medför.

Vårdval primärvårds kostnader ökar något genom att ett ekonomiskt bidrag årligen ges till obligatoriska filialer.

Hållbarhet

Miljöperspektiv

Ärendet bedöms inte ha någon större inverkan på miljön.

Mänskliga rättigheter - prövning av barnens bästa

En mer jämlik vård kan erbjudas.

Invånarperspektiv

De invånare som idag är listade på Råby Närvården och Asylhälsa blir erbjudna att i stället listas på Bäckby Närvården, eller annan valfri vårdcentral, och får därmed tillgång till alla de resurser och kompetenser som krävs av en vårdcentral enligt uppdragsbeskrivningen i Vårdval vårdcentral.

Uppföljning

Närvården Bäckby och filial Råby följs upp av Vårdval primärvård inom ramen för ordinarie uppdrag.

Beslut

1. Möjligheten att lista sig på Råby Närvården och Asylhälsa tas bort. Råby blir i stället en obligatorisk filialort kopplad till Bäckby Närvården i enlighet med definitionerna i regelboken för Vårdval vårdcentral.

§ 109 Asylhälsans uppdrag och dimensionering

HSF230256

Ärendet i korthet

Regionstyrelsen gav i december 2020 hälso- och sjukvårdsdirektören i uppdrag att se över uppdrag, organisation och förvaltning av Asylhälsan. Råby Närvården och Asylhälsan har de senaste åren haft asylsökande, tillståndslösa och gömda patienter som sin primära målgrupp. Dessa patienter har i första hand hänvisats till Råby vårdcentral vid behov av primärvårdsinsatser oavsett var i länet de uppehållit sig.

För en bättre tillgänglighet för patienterna föreslås nu en lösning där asylsökande, gömda och tillståndslösa söker vård precis som övriga västmanlänningar vid alla vårdcentraler i länet.

De lagstadgade hälsoundersökningarna koncentreras till en mottagning, den nybildade Närvårdens Hälsomottagning, där ska även placerade barn få sina hälsoundersökningar.

Detaljerad beskrivning av ärendet

En genomlysning av finansiering och organisering av Asylhälsan har gjorts gemensamt av Centrum för hållbarhet, Hälso- och sjukvårdsförvaltningen genom Vårdval primärvård samt företrädare för Närvården övergripande och Råby Närvård och asylhälsa. Målsättningen har varit att ta fram ett förslag till framtida organisering som innebär:

- En fortsatt tillgång till den expertkunskap inom migrationshälsa som byggts upp inom Råby vårdcentral och asylhälsa.
- En minskad kostnad för driften av verksamheten.

Förslaget innebär att verksamheten byter namn till Närvården Hälsomottagning och får uppdraget att utgöra expertresurs inom området migrationsrelaterad hälsa. Detta innefattar att erbjuda informations- och stödinsatser till övriga verksamheter i Region Västmanland samt till externa samarbetspartners inom regionen. Närvården Hälsomottagning erbjuder och utför också hälsoundersökningar till patientgrupper som enligt lag har rätt till en sådan (asylsökande, kvotflyktingar, gömda, tillståndslösa samt vissa nyanlända och vissa anhöriginvandrare). Närvården Hälsomottagnings fortsatta uppdrag ska även omfatta att upprätta och vidmakthålla en beredskapsplan för att möjliggöra för regionen att omhänderta kraftigt förändrade volymer av målgruppen.

För att målgruppens behov av hälso- och sjukvård enligt gällande riktlinjer ska kunna tillgodoses, fördelas uppdraget till länets samtliga vårdcentraler genom en förändring i förfrågningsunderlaget till Vårdval vårdcentral. Detta arbetssätt överensstämmer väl med hur flyktingar från Ukraina under senare år har hanterats av vårdcentralerna utifrån regleringarna i massflyktsdirektivet.

De lokaler som Råby asylhälsa idag hyr i Fagersta sägs upp och lokala överenskommelser mellan vårdcentraler och Närvården Hälsomottagning vid behov av tillgång till rum för hälsoundersökningar görs i stället utifrån behov.

Närvården Hälsomottagning får ett tilläggsuppdrag från Hälso- och sjukvårdsförvaltningen för att ansvara för de hälsoundersökningar som beskrivs i lagstiftningen Lag (2017:209) om hälsoundersökning av barn och unga som vårdas utanför det egna hemmet, ett uppdrag som idag utförs av Barnkliniken. Barnkliniken önskar lämna ifrån sig uppdraget och det bedöms inte effektivt eller patientsäkert att fördela ut uppdragen, som kräver särskild kunskap och mycket administration, på var och en av länets 28 vårdcentraler.

Verksamhetsmässiga/ekonomiska/juridiska konsekvenser och finansiering

Regionens kostnader beräknas genom detta förslag minska med ca 5 mnkr till följd av minskad personalstyrka och mindre lokaler för den tidigare Asylhälsan.

Finansiering av Närvården hälsomottagning görs i huvudsak med statliga medel från Migrationsverket. Nuvarande finansieringsmodell är relativt komplex då den består av flertalet olika ersättningar som hanteras av olika parter genom olika fördelningsnycklar. Det finns även en otydlighet kring vem som har yttersta ansvaret kopplat till ersättningar och eventuella avvikelser. Detta förslag innebär en förenkling av intäktstillflöden där hälso- och sjukvårdsförvaltningen i högre grad samordnar ansvarsfördelning och ersättningar.

I och med de kostnadsreduceringar som beräknas, minskar regionens ekonomiska risk då majoriteten av verksamhetens intäkter är rörliga och förändras över tid. Den lägre kostnadsnivån för verksamheten innebär även större möjlighet att såväl slutenvård som primärvård i framtiden kan ersättas med en högre andel av gällande utomlansprislista vid vård av asylsökande.

Närvården Hälsomottagning ska bedrivas enligt budgeterad ram, vid eventuella över- eller underskott sker årsvis resultatreglering mot hälso- och sjukvårdsförvaltningen.

Vårdcentralerna får ett visst utökat uppdrag att erbjuda löpande hälso- och sjukvårdsbehov för målgruppen asylsökande, tillståndslösa och gömda, vilket ersätts av medel från Migrationsverket.

Barnkliniken frigörs från uppdraget att genomföra hälsoundersökningar för placerade barn och motsvarande ersättning som tillförts regionen i generella statsbidrag för uppdraget flyttas till Närvården Hälsomottagning. 2017 ersattes Region Västmanland med ett riktat statsbidrag på 201 tkr där varje hälsoundersökning beräknades kosta 2 060 kr (97 undersökningar), sedan dess ingår ersättningen i generella statsbidrag. Volymerna av genomförda undersökningar bedöms öka enligt socialtjänstens statistik. Det föreslås därför att 460 tkr budgeteras för denna del av verksamheten 2024 för att täcka upp till 185 genomförda hälsoundersökningar. Tillkommande volymer föreslås ersättas med en rörlig ersättning per hälsoundersökning.

Hållbarhet

Miljöperspektiv

Ärendet bedöms inte ha någon större inverkan på miljön. Resandet inom länet för målgruppen kan dock minska då vården blir tillgänglig utanför Västerås i större utsträckning.

Mänskliga rättigheter - prövning av barnens bästa

Jämlikheten ökar när gruppen asylsökande, gömda och tillståndslösa har rätt till vård på samma sätt som övriga västmanlänningar. Närhet till vårdcentralernas BHV-verksamhet är positivt ur ett barnperspektiv.

Invånarperspektiv

Tillgängligheten till primärvård för målgruppen ökar då varje vårdcentral i länet ska kunna erbjuda hälso- och sjukvård för asylsökande, tillståndslösa och gömda i stället för att målgruppen ska behöva ta sig till Råby oavsett bostadsort.

Uppföljning

Vårdcentralernas uppdrag för målgruppen följs upp av såväl Centrum för hållbarhet som Vårdval primärvård inom ramen för ordinarie uppdrag.

En gemensam utvärdering av bemanning på Närvården Hälsomottagning görs av Närvården samt Hälso- och sjukvårdsförvaltningen efter ca 1 år, för att bli värdera behovet av barnmorskor och BVC-sköterskor kopplade till uppdraget.

I ärendet yrkar

Ulrika Spårebo (S) yrkar att uppföljning ska ske av den nya verksamheten till hälso- och sjukvårdsnämnden i januari 2025.

Beslutsgång

Ordföranden finner att nämnden beslutar enligt beredningens förslag med tillägg enligt Ulrika Spårebos yrkande.

Beslut

1. Asylhälsans verksamhet upphör i nuvarande form och Närvårdens Hälsomottagning bildas. Mottagningen har i uppdrag att genomföra lagstadgade

hälsoundersökningar för asylsökande, gömda och tillståndslösa (Lag 2008:344) samt barn och unga som vårdas utanför det egna hemmet (Lag 2017:209). Därutöver ska verksamheten fortsatt tillhandahålla expertkunskap inom migrationshälsa samt ansvara för en beredskapsplan för hantering av kraftigt förändrade volymer.

2. Vårdcentralernas uppdrag utökas, genom tillägg i förfrågningsunderlaget för Vårdval vårdcentral, så att vårdcentralerna framöver ansvarar för löpande hälso- och sjukvård för målgruppen asylsökande, tillståndslösa och gömda.
3. En uppföljning av verksamheten ska redovisas till nämnden vid sammanträdet i januari 2025.

§ 110 Utökning av Hälso- och sjukvårdsförvaltningens åtgärder för förbättrad ekonomi

Hälso- och sjukvårdsnämnden prognostiserar ett stort ekonomiskt underskott. I regionplanen 2023 och förvaltningsplanen 2023 finns uppdrag om att vidta åtgärder för att nå kostnadseffektivitet. Det arbetet sker löpande och redovisas till nämnden.

Regionfullmäktige gav den 13 juni 2023 §79 hälso- och sjukvårdsnämnden i uppdrag att, utöver redan presenterade åtgärder om 64 miljoner kronor, vidta ytterligare åtgärder med en ekonomisk effekt 2023.

Hälso- och sjukvårdsdirektören redovisar följande identifierade åtgärder med exempel och förväntade ekonomiska effekter:

Åtgärder	Exempel och förväntad effekt:
Restriktivitet vid upphandling – såväl för nya som förlängda avtal.	Upphandling kiropraktorer och naprapater, 2 miljoner kronor lägre kostnad per år från 2024.
Intensifiera arbetet med striktare avtalstrohet	Potential 1 miljon kronor 2023, uppskattat 10 miljoner per år, beroende på arbetssätt.
Genomföra verksamhetsmässiga förändringar med effekthemtagning via ökad produktivitet eller minskade kostnader.	Röntgen Köping, 800 extra CT om året, till ett värde av två miljoner kronor på årsbasis. Motsvarar cirka 0,5 miljon kronor 2023.
Verkställa förnyade arbetssätt som ger ekonomisk effekthemtagning	Förnyade arbetssätt i samband med utökad egenprovtagning. 1,3 miljoner kronor 2024
Se över förändring i uppdrag och organisation	Förändring i asylhälsans uppdrag, för HSF ca 1-3 mkr 2024, ca 3-5 mkr 2025

Hälso- och sjukvårdsförvaltningen utreder vidare åtgärder, inklusive strukturella förändringar, som långsiktigt sänker kostnadsnivå och kostnadsutveckling.

Beslut

1. Hälso- och sjukvårdsdirektören får i uppdrag att, utöver tidigare presenterade åtgärder om 64 miljoner kronor, genomföra vid mötet redovisade åtgärder samt fortsätta utreda vidare åtgärder för en långsiktigt sänkt kostnadsnivå och kostnadsutveckling.

§ 111 Budget 2024 för gemensamt finansierade verksamheter inom Sjukvårdsregion Mellansverige

HSF230157

Sjukvårdsregion Mellansverige har ett antal verksamheter som finansieras solidariskt av sjukvårdsregionens regioner.

De verksamheter som Region Västmanland delfinansierar är

- regionalt cancercentrum inklusive regionalt biobankscentrum,
- arbets- och miljömedicinska kliniken Örebro,
- regionala forskningsrådet,
- hornhinnebanken Örebro,
- centrum för sällsynta diagnoser
- HTA-rådet och
- Samverkansnämndens verksamhet

I samverkansnämndens verksamhet ingår bland annat kostnader för regionalt donationsansvarig läkare och sjuksköterska, programrådsordförande och samverkansnämndens kansli.

Samverkansnämnden beslutade 2023-06-01/02 att rekommendera sjukvårdsregionens regioner att budget 2024 för de gemensamt finansierade verksamheterna Regionalt cancercentrum inklusive Regionalt biobankscentrum, Hornhinnebanken, Samverkansnämndens verksamhet, HTA-enhet, Arbets- och miljömedicin Örebro, Arbets- och miljömedicin Uppsala och Centrum för sällsynta diagnoser, utgörs av budget 2023 uppräknat med 2,5 % i enlighet med inkomna förslag med tillägg av budget för utökade uppdrag för Hornhinnebanken och de sjukvårdsregionalt donationsansvariga i Samverkansnämndens verksamhet enligt tidigare beslut.

Verksamhet	Budget 2023 (mnkr)	Budget 2024 (mnkr)
Samverkansnämndens verksamhet	1,5	1,6
Regionalt cancercentrum (RCC)	4,1	4,2
Hornhinnebank	0,4	0,7
Arbets- och miljömedicinska kliniken i Örebro	6,2	6,3
Centrum för sällsynta diagnoser	0,3	0,3
HTA-rådet	0,1	0,1
Regionala forskningsrådet	1,5	1,5
Summa	14,1	14,7

Finansiering eller ekonomiska konsekvenser

För region Västmanlands del innebär uppräkning, förändrad andel västmanlänningar av innevånare i Sjukvårdsregionen samt utökat uppdrag Hornhinnebanken en budgetförändring på 0,6 mnkr. Kostnadsökningen bedöms rymmas inom befintlig ram.

Hållbarhet

Miljöperspektiv

Ärendet bedöms inte medföra några miljökonsekvenser.

Mänskliga rättigheter - prövning av barnens bästa

Ärendet bedöms inte medföra någon påverkan på mänskliga rättigheter.

Uppföljning

Ärendet följs upp i samband med den årliga budgetprocessen.

Beslut

1. Region Västmanland beslutar enligt Samverkansnämndens rekommendation gällande budget för gemensamt finansierade verksamheter.

§ 112 Region Västmanlands patientsäkerhetspris Säkerhetsnålen 2023

RV230726

Utmärkelsen Säkerhetsnålen riktar sig till en vårdavdelning, mottagning, vårdcentral eller liknande som genomfört ett dokumenterat utvecklingsarbete som på ett tydligt sätt bidrar till att reducera antalet vårdskador och främjar en god patientsäkerhetskultur.

Motiveringen lyder:

Ambulanssjukvården har genomfört ett utvecklingsarbete med syfte att hålla en god hygienisk standard. Hygienombuden har jobbat systematiskt och nytänkande för att skapa rutiner och arbetssätt där mätbara resultat visat på god hygienisk standard och en förbättrad säkerhetskultur i hela verksamheten. Kompetensen hos personalen hos Samlad service har tagits tillvara vilket är ett gott exempel på hur uppgiftsväxling mellan olika yrkeskategorier kan bidra till en god och säker vård. Utvecklingsarbetet har bidragit till säkra och tillförlitliga processer för att uppnå en god hygienisk standard och minska antalet smittvägar. Vårdrelaterade infektioner representerar en tredjedel av alla vårdskador och orsakar omfattande mänskligt lidande samt stora kostnader för hälso- och sjukvården. Utvecklingsarbetet har bidragit till att skapa tillförlitliga och säkra processer för att arbeta för en god hygienisk standard som bidrar till att minska risken för infektioner och smittspridning. Åtgärder har implementerats brett från att säkerställa kontinuerlig storstädning av ambulans och material till att vardagliga hygienrutiner upprätthålls. Stärkt analys och lärande har bidragit till en ökad riskmedvetenheten och gett medarbetare förutsättningar att säkerställa en säker vård här och nu.

Beslut

1. Vinnare av utmärkelsen Säkerhetsnålen 2023 är Ambulanssjukvården, Region Västmanland.

§ 113 Utvecklingsstipendium

Ärendet i korthet

I Hälso- och sjukvårdsförvaltningen finns utvecklingsstipendium med syfte att premiera insatser av genomförda förbättrings- och utvecklingsarbeten inom hälso- och

sjukvård. Insatserna kan exempelvis vara utvecklade arbetssätt med att sprida och använda bästa möjliga kunskap i varje patientmöte. Det kan vara rutiner och processer som skapar förutsättningar för medarbetare att arbeta säkert och effektivt eller insatser som bidrar till att utveckla lärandemiljöer.

En bedömargrupp har gått igenom inkomna nomineringar och granskat att de uppfyller de kriterier som satts upp. Därefter lämnat förslag på stipendiater till Planerings- och utvecklingschef samt Hälso- och sjukvårdsdirektör för beslut i Hälso- och sjukvårdsnämnden. Utvecklingsstipendiet omfattar totalt 60 000 kr och kan fördelas på maximalt tre förbättrings- och utvecklingsarbeten.

Förslag på tre stipendier och dess motivering

Akut Stroke Neurologi avdelningen, Medicinsk akutvårdsavdelning och Hjärtavdelningen i samarbete med Kliniskt träningscentrum (KTC).

Deltagare: Linn Danielsson, Karin Blidmo, Tina Gustavsson, Mathilda Almbacke, Emilia Eriksson och Åsa Wanbro

Benämning på utförd insats:

Kunskapskoll och Självstyrt lärande

Sammanfattning: Att arbeta inom hälso-och sjukvård ställer krav på ett livslångt lärande. Ett projekt har genomförts på Medicinkliniken tillsammans med KTC för att utveckla en ny lärandemodell. Medarbetare har medverkat i utvecklingen av hur vårdmoment som ex. EKG och trakeostomi skötsel kan övas både teoretiskt och praktiskt. Sjuksköterskor och undersköterskor har använt sig av lärandemodellen vilket resulterat i en gemensam kunskapsbas.

Motivering: Genom samverkan mellan olika vårdavdelningar och KTC har nya lärandemodeller skapats inom projektet. Metoden Kunskapskoll och självstyrt lärande möjliggör upprätthållandet och utveckling av både teoretiska och praktiska färdigheter vilket bidrar till trygghet och säkerhet i vårdmötet. Lärandemodellen bygger både på digital teknik samt klinisknära träningstillfällen och möjliggör hållbara strukturer för kvalitativt, effektivt samt kollegialt lärande. Det bedöms kunna få stor spridning till andra kliniska verksamheter samt potential till utveckling av fler vårdmoment relevanta för fler yrkeskategorier.

Uro-onkologmottagning

Deltagare: Raya Natic, Karolis Ulikanskas, Dzmitry Zhurauliou, Vasilis Souvleros, Lena Ström och Ylva K Strålberg

Benämning på utförd insats:

Tillskapande av Urologisk-onkologisk mottagning

Sammanfattning: Urologkliniken och Onkologkliniken har genomfört ett utvecklingsarbete genom att patient träffar urolog, onkolog och kontaktsjuksköterska under ett och samma besök. Patienten blir informerad om två likvärdiga behandlingsalternativ och ges möjlighet till delaktighet. Det innebär att inga remisser behöver skickas mellan kliniker, utan beslut kan tas och planering av behandling kan starta, utan att onödig tid går till spillo.

Motivering: Genom god samverkan mellan två kliniker har en verksamhetsgemensam urologisk-onkologisk mottagning startat, där alla resurser kan nyttjas effektivt. Det har skapat möjlighet till en välinformerad och delaktig patient, vilket har lett till tidigare behandlingsstart och en höjd kvalitet på helhetsorienterad vård. Arbetssättet är således gynnsamt för patienten, men också resurssparande för verksamheterna.

Ortopedkliniken

Deltagare: Marina Tomasson Virtanen, Anne Kalijärvi, Magnus Lagerby, Liselott Gaetani, Susanne Jonäll, Birgitta Björklund, Kicki Norström, våra timanställda pensionärer Birgitta Karlsson och Ingegerd Lundqvist.

Benämning på utförd insats:

Ökad tillgänglighet för dagkirurgiska patienter inom ortopedin

Sammanfattning: Ortopeden har genom ett systematiskt arbete förbättrat tillgängligheten för de patienter som har behov av mindre operativa ingrepp. Genom att utföra dagkirurgiska operationer i lokalbedövning på mottagningen har det resulterat i att patienter får sina ingrepp snabbare samt att centraloperation avlastas så större ingrepp kan utföras där.

Motivering: På ortopeden har en egen operationssal byggts upp med befintliga resurser för lättare dagkirurgiska ingrepp. Detta har lett till att man kan erbjuda patienter tid för operation direkt vid mottagningsbesöket och man har på så sätt minskat köerna avsevärt för Västmanlänningarna. Det nya arbetssättet optimerar resursanvändning samtidigt som det innebär en stor patientnytta och arbetstillfredsställelse för medarbetarna.

Beslutet skickas till

Annsöfi Blomqvist, planerings och utvecklingsstab
Pristagande kliniker

Beslut

1. Utvecklingsstipendiet fördelas till tre verksamheter som vardera erhåller 20 000 kr enligt förslag och redovisade motiveringar. De tre pristagarna är Medicinkliniken (Akut Stroke Neurologi avdelningen, Medicinsk akutmottagning, Hjärtavdelningen) tillsammans med Kliniskt träningscentrum, Urologkliniken tillsammans med Onkologkliniken, samt Ortopedkliniken.

§ 114 Medborgarförslag Borgholmsmodellen

RV220783

Sara Lodén föreslår i ett medborgarförslag inkommen 2022-11-24 att Region Västmanland bistår och finansierar ett projekt inspirerat av Borgholmsmodellen. Projektet skulle drivas på Sala Achima under 3 år. Medborgaren föreslår att Region Västmanland finansierar och bistår pilotprojekt Borgholm.

Hälso- och sjukvårdsnämndens yttrande

Bakgrund

Medborgarförslaget beskriver att vissa tycker att primärvården inte fungerar som tänkt och att många läkare och sköterskor funderar på att byta karriär på grund av

hög arbetsbelastning. Medborgarförslagens författare har hört föreläsning med Åke Åkesson samt läst om hur han arrangerat Borgholmsmodellen.

Borgholmsmodellen innebär att varje doktor har max 1000 listade patienter och består enligt medborgarförslaget av fem delar:

1. Hemsjukhuset: Nära samarbete mellan ambulans, hemsjukvård och primärvård.
2. Ring din doktor, varje doktor har sin egen teleQ och bokar själv in efter bedömning.
3. Senior Advisor: Äldre kollega finns tillgänglig som frågedoktor.
4. Remissgrupp: Veckans icke-akuta remisser går igenom av ställets doktorer innan de skickas, vad kan lösas på plats? Skapar prestigelöst klimat.
5. Digital ortopedkonsult: En ortoped på sjukhuset finns tillgänglig för digitalt besök med patient, detta sparar remisser och väntan på specialistmottagning.

Budgeten för medborgarförslaget är totalt 14 mkr fördelat enligt följande:

- Projektledare 1år: 1,5 mkr
- 2 fasta specialister: 4 mkr
- Hyrläkare 80% i 3 månader: 600 tkr
- Inköp av digitalt material: 150 tkr
- Oförutsedda utgifter 250 tkr
- Ev klinisk farmaceut 50% under 6 mån: 500 tkr

Målet är att slutenvårdens kostnader ska minska med 4 mkr per år. Att patienterna ska känna trygghet till primärvården, ha en kontinuitet och att det ska vara tillgänglig vård för de som behöver.

Det som medborgaren önskar från regionen är (sammanfattande utdrag):

- Rekrytering och finansiering av projektledare, (...)
- Rekrytering och finansiering av två specialister, vilka då ska vara anställda av regionen. (...)
- Hjälpt med rekrytering av 4-5st ST läkare. (...)
- Stöd/rådgivning och att ni som programsamordnare för "Nära Vård" finns med oss t. ex. vid problem med kommunikation med sjukhus och hur vi ska kunna integrera Närvårdsteamet.
- Finansiering av inköp för digitalt material (t. ex. läsplattor)
- Hjälpt med att implementera digital ortopedkonsult.
- Ev hjälp med rekrytering av Senior Advisor (...)

Nuläge

I nuläget arbetar Region Västmanland med omställningen till Nära Vård. Omställningen syftar till att vården i högre grad organiseras och bedrivs med utgångspunkt från patientens behov och förutsättningar. Det är dock inte endast regionen som arbetar med omställningen utan det finns även aktörer som arbetar med detta nationellt, såsom Socialstyrelsen och SKR.

Kompetensförsörjning är en utmaning, framför allt behövs fler specialister i allmänmedicin, där det finns flera vakanser. Det pågår ett arbete med att öka antalet ST-tjänster i allmänmedicin. Det pågår också ett arbete med att stärka primärvården genom att utveckla vårdcentralernas uppdrag och ersättning. Västmanland genomför flera insatser för att förbättra för patienter med omfattande och komplexa vårdbehov. Närvårdsteamerna är ett sådant exempel. Digitala specialistkonsultationer finns med i hälso- och sjukvårdsförvaltningens planerade utvecklingsaktiviteter.

Det finns regler som reglerar förutsättningarna och ersättningarna för privata vårdcentraler. För att genomföra denna typ av satsning vid en privat vårdcentral skulle ett särskilt ansökningsförfarande behövas där alla har samma möjlighet att ansöka om detta. I Sala finns i nuläget två vårdcentraler som delar på området.

Omvärldsbevakning

Borgholmsmodellen infördes på Öland 2015. Modellen innebär bland annat att läkare har max 1000 listade patienter. 8 av 10 Borgholmsbor är listade hos en namngiven läkarkontakt. I slutet av 2021 beslutades implementering av Borgholmsmodellen i Region Kalmar län.

Analys

Borgholmsmodellen har fördelar och fungerar bra på Öland. Vården i Västmanland har andra utmaningar än Öland utifrån bland annat geografiska förutsättningar. Att regionfullmäktige fattar beslut om specifika projektmedel till enskilda verksamheter, och i det här fallet en privat verksamhet, frångår även den praxis som är gällande i Region Västmanland. Det är svårt att motivera att ändra förutsättningar och uppdrag för en av regionens vårdcentraler utan att andra får chansen till samma utökning. Regionens strategi är tills vidare att fortsätta arbeta långsiktigt med att stärka primärvården och öka antalet specialister i allmänmedicin samt att utveckla närvårdsteamerna tillsammans med kommunerna och primärvården.

Hälso- och sjukvårdsnämndens förslag till fullmäktiges beslut

1. Medborgarförslaget avslås.

§ 115 Övriga frågor

Inga övriga frågor framställs.

§ 116 Nämndinitiativ om ersättning till undersköterskor som ansöker om bevis om skyddad yrkestitel *HSF230410*

Bilaga 2

Heidi-Maria Wallinder (V) lämnar nämndinitiativ om ersättning till undersköterskor som ansöker om bevis om skyddad yrkestitel enligt bilaga.

Hälso- och sjukvårdsnämnden beslutar

1. Hälso- och sjukvårdsdirektören får i uppdrag att bereda frågan och återkomma med förslag till vidare hantering.

Vid protokollet

Christina Ersson, mötessekreterare

Justerat 2023-10-09

Lina Eriksson

Ordförande

Kenneth Östberg

Justerare

Att justeringen tillkännagivits på regionens anslagstavla
2023-10-09 intygas:

Christina Ersson